

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1024
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/154
Başvuran : E.U.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Silivri 5 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, üst arama uygulamasının yapıldığı esnada bir kadın infaz ve koruma memuru tarafından cinsel tacize uğradığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelemesi gerçekleştirilen başvuruda başvuran özetle; Silivri 5 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan oğlu ile açık görüş gerçekleştirmek için 05.07.2022 tarihinde Kuruma gittiğini, üst aramasını gerçekleştiren kadın infaz ve koruma memuru tarafından cinsel tacize uğradığını, bunun üzerine başka bir kadın infaz ve koruma memuru tarafından üst aramasının gerçekleştirilmesini talep ettiğini, bahsi geçen infaz ve koruma memuru tarafından kendisine hakarete bulunulduğunu iddia etmiştir.

3. Silivri 5 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 15.08.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın iddiaları üzerine yapılan incelemelerde; ilgili infaz ve koruma memurunun ifadesi, olaya tanıklık eden diğer infaz ve koruma memurlarının beyanları ve olaya ilişkin izlenen kamera görüntüleri neticesinde somut bir delil elde edilemediği, bu nedenle Kurum personeli hakkında idari soruşturma başlatılmadığı,

b. Konuya ilişkin olarak şikâyet edilen infaz ve koruma memurundan alınan ifadede; başvuranın üst arama odasına girdikten sonra üst araması yapılması esnasında zorluk çıkardığı ve kendisi ile tartışmaya girdiği, akabinde başvuranın üst arama odasından çıkması üzerine orada bulunan bir diğer kadın infaz ve koruma memuruna, başvuranın kendisine hakaret içerikli sözler söylediğini beyan ettiği, diğer infaz ve koruma memurunun başvuranı sakinleştirmeye çalıştığı ve üst aramasının diğer infaz ve koruma memuru tarafından gerçekleştirildiği ve söz konusu iddianın gerçeği yansıtmadığı,

c. Konuya ilişkin olarak diğer infaz ve koruma memurundan alınan ifadede; olay anında aramanın yapıldığı odanın yanında bulunan odada üst araması yapmakta olduğu, tartışmayı duyduktan sonra olayın gerçekleştiği odaya yönelerek durumu sorduğu, başvuranın üst aramasının kendisi tarafından yapılmasını talep ettiği, başvuranı sakinleştirmeye çalıştığı, akabinde kendisi tarafından başvuranın üst aramasının yapıldığı ve ziyaret salonuna gönderildiği, başvurana yönelik bahsi geçen infaz ve koruma memuru tarafından hakaret, cinsel taciz gibi davranışlara şahit olmadığı,

ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. Anayasa'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinde yer alan düzenleme şu şekildedir; *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz..."*

5. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; *"Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek"* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir: *"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenbilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenbilir bulunan ya da incelenbilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."*

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

7. Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi herhangi bir sınırlama öngörmemekte ve işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmektedir. Kötü muamele yasağının mutlak mahiyeti Anayasa'nın 15'inci maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde dahi istisna öngörmemiştir. Aynı şekilde Sözleşme'nin 15'inci maddesinde de benzer bir düzenleme ile kötü muamele yasağına ilişkin herhangi bir istisna öngörülmemiştir (*Selmouni/Fransa [BD]*, B.No: 25803/94, 28.07.1999, para.95; *Assenov ve diğerleri/Bulgaristan*, B.No: 24760/94, 28.10.1998, para.93).

8. Başvuranın bahsi geçen kadın infaz ve koruma memuru tarafından tacize uğradığı iddialarına ilişkin olarak muhatap ceza infaz kurumundan olay gününe ait kamera kayıtları talep edilmiştir.

9. Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in "Ceza infaz kurumlarına girişte arama" başlıklı 6'ncı maddesi şu şekildedir; *"Ceza infaz kurumu görevlileri ve dış güvenlik görevlileri dahil olmak üzere, sıfat ve görevi ne olursa olsun, ceza infaz kurumlarına girenler duyarlı kapıdan geçmek zorundadır. Bu kişilerin üstleri metal dedektörle aranır; eşyaları x-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirilir, ayrıca şüphe hâlinde elle aranır. Bu cihazların bulunmadığı yerlerde arama ve kontrol elle yapılır. Ancak milletvekilleri, mülkî amirler, hâkim, Cumhuriyet savcıları ve bu sınıftan sayılanlar, avukatlar, noterler, ceza infaz kurumları ve tutukevleri kontrolörleri, izleme kurulu başkan ve üyeleri, uluslararası sözleşmelerle yetkileri tanınmış kişi ve kuruluşların temsilcileri, ceza infaz kurumu ve tutukevi koruma birlik komutanı ile kurum müdürünün üstleri ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında elle aranamaz. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi hâlinde bu kişiler ancak, elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler.*

Elle arama yapılmasını gerektiren hallerde, kuruma giren bayanlar, bayan infaz koruma memurları veya

bayan jandarma görevlileri tarafından, bu görevlilerin bulunmamaları halinde, ceza infaz kurumu müdürünün istemi, Cumhuriyet başsavcısının talebi üzerine, mülki amir tarafından görevlendirilecek bayan memurlarca aranılır."

10. Muhatap Kurum tarafından gönderilen ilgili kamera görüntüleri incelendiğinde; başvuranın 05.07.2022 tarihinde 08.54'te Kurumun girişinde yer alan üst arama odasına girdiği, 15 saniye sonra bir kadın infaz ve koruma memurunun üst araması gerçekleştirmek için içeri girdiği, yaklaşık 30 saniye sonra odadan çıktıkları ve 40 saniye civarında başvuran ile üst aramasını gerçekleştiren infaz ve koruma memurunun hararetle bir biçimde konuştukları, daha sonrasında yan odada bulunan diğer kadın infaz ve koruma memurunun da konuşmaya dahil olduğu, üst aramasının diğer kadın infaz ve koruma memuru tarafından gerçekleştirildiği ve 1 dakika sürdüğü, 08.57'de başvuranın üst arama kabininden çıkış yaparak görüş alanına geçtiği görülmüştür.

11. Olaya ilişkin izlenen kamera görüntülerinde; başvurana yönelik ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenmesini gerektirecek ölçüde zamana yayılmış, ruhsal ve fiziksel acı verici, sürekli ve kasıtlı bir muamele olduğuna ilişkin kanaat oluşmamıştır. Söz konusu iddiayı destekleyen başka somut delil ve emareler de sunulmamıştır. Bu sebeple, başvuranın bu iddiasının açıkça dayanaksız olduğu gerekçesi ile kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

12. Bu çerçevede, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi kapsamında başvuru konusu iddianın "**kabul edilmez**" olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye